

Rolnummer 6507
Arrest nr. 163/2016 van 14 december 2016

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 127 en 128 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg Luik, afdeling Luik.

Het Grondwettelijk Hof, beperkte kamer,

samengesteld uit voorzitter J. Spreutels en de rechters J.-P. Moerman en A. Alen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut,

wijst na beraad het volgende arrest :

*
* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 5 september 2016 in zake Christiane Malherbe en anderen tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 16 september 2016, heeft de Rechtbank van eerste aanleg Luik, afdeling Luik, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 127 en 128 van de Verzekeringwet van 25 juni 1992 de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet in zoverre zij tot gevolg hebben dat het voordeel van de verzekering aangegaan door een onder een stelsel van gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoot ten voordele van de andere echtgenoot een eigen goed van de begunstigde echtgenoot uitmaakt, zonder dat een vergoeding aan de gemeenschap verschuldigd is wanneer onder een stelsel van gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoten op dezelfde dag en voor hetzelfde bedrag een levensverzekering ‘tak 21’ afsluiten waarvan zij de begunstigde zijn in geval van leven maar waarvan de andere echtgenoot de begunstigde is in geval van vooroverlijden van de inschrijver ? ».

Op 5 oktober 2016 hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en A. Alen, met toepassing van artikel 71, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, de voorzitter ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof, zitting houdende in beperkte kamer, voor te stellen een arrest te wijzen waarin wordt vastgesteld dat de prejudiciële vraag onontvankelijk is.

De Belgische Staat, FOD Financiën, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. J. Fekenne, advocaat bij de balie te Luik, heeft een memorie met verantwoording ingediend.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Op 24 september 2007 ondertekenen Christiane Malherbe en Jean-Michel Adam, die gehuwd zijn, elk van hun kant, in hun naam en te hunnen voordele een levensverzekeringsovereenkomst. De beide overeenkomsten voorzien in een gewaarborgd rendement, een identiek bedrag en hebben betrekking op een periode van acht jaar en een dag. Zij vermelden ook dat de langstlevende echtgenoot de begunstigde van de overeenkomst is indien de verzekeringnemer overlijdt vóór de afloop ervan.

Ingevolge het overlijden van Jean-Michel Adam, op 16 maart 2012, preciseren zijn echtgenote en de vier kinderen van het koppel in de aangifte van nalatenschap die zij indienen op 12 oktober 2012, dat de voormelde verzekeringsovereenkomst ondertekend door Christiane Malherbe een eigen goed van haar is.

De Federale Overheidsdienst Financiën gaat echter ervan uit dat de beide voormelde overeenkomsten moeten worden vermeld in het actief van de gemeenschap van goederen, dat de afkoopwaarde van de levensverzekering aangegaan door Christiane Malherbe een gemeenschappelijk goed is en dat de inaanmerkingneming ervan tot gevolg heeft de door de erfgenamen verschuldigde successierechten te verhogen. Hij voert met name de vaststelling van ongrondwettigheid gedaan bij het arrest van het Hof nr. 54/99 van 26 mei 1999 als reden aan.

Bij verzoekschrift ingediend op 16 februari 2015 vorderen Christiane Malherbe en haar vier kinderen bij de Rechtbank van eerste aanleg de veroordeling van de Staat tot het terugbetalen van de successierechten die zij hebben betaald door het feit dat rekening werd gehouden met de levensverzekeringsovereenkomst ondertekend door de langstlevende echtgenoot.

In de verwijzingsbeslissing haalt de Rechtbank de artikelen 97, 127 en 128 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, artikel 2 van de wet van 19 juli 2013 « tot interpretatie van artikel 97 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst », alsook een deel van overweging B.5 en het dictum van het arrest van het Hof nr. 54/99 aan. Zij merkt vervolgens op dat de verzoekers niet erin slagen aan te tonen dat de overeenkomst gesloten door Christiane Malherbe een eigen goed van haar was en dat de situaties onderzocht in het arrest nr. 54/99 volkomen verschillend zijn van de situatie die aan de oorsprong ligt van de zaak die voor de Rechtbank hangende is.

De Rechtbank is derhalve van oordeel dat het opportuun is ambtshalve aan het Hof de hierboven weergegeven prejudiciële vraag te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De Ministerraad is, zoals de rechters-verslaggevers, van mening dat de prejudiciële vraag onontvankelijk is.

A.2. Hij merkt in de eerste plaats op dat, ondanks de verwijzing naar artikel 172 van de Grondwet, de vraag geenszins betrekking heeft op een wetsebepaling met betrekking tot een belasting.

A.3. De Ministerraad merkt vervolgens op dat, rekening houdend met de argumenten die de Federale Overheidsdienst Financiën voor de Rechtbank van eerste aanleg Luik heeft uiteengezet, een antwoord op de gestelde prejudiciële vraag ofwel zonder nut, ofwel zonder noodzaak zou zijn.

Hij voegt eraan toe dat de gestelde vraag niet duidelijk is en dat daarin noch een verschil in behandeling, noch een identieke behandeling van categorieën van personen wordt vermeld.

- B -

B.1. Artikel 127 van de wet van 25 juni 1992, dat het opschrift « Verzekeringsprestaties » draagt, bepaalt :

« De aanspraken ontleend aan de verzekering die een in gemeenschap van goederen getrouwde echtgenoot ten behoeve van de andere of van zichzelf heeft bedongen is een eigen goed van de begunstigde echtgenoot ».

Artikel 128 van de wet van 25 juni 1992, dat het opschrift « Vergoeding van premiebetalingen » draagt, bepaalt :

« Aan het gemeenschappelijk vermogen is geen vergoeding verschuldigd behalve voor zover de premiebetalingen die ten laste van dat vermogen zijn gedaan, kennelijk de mogelijkheden ervan te boven gaan ».

B.2.1. Artikel 10 van de Grondwet bepaalt :

« Er is in de Staat geen onderscheid van standen.

De Belgen zijn gelijk voor de wet; zij alleen zijn tot de burgerlijke en militaire bedieningen benoembaar, behoudens de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld.

De gelijkheid van vrouwen en mannen is gewaarborgd ».

Artikel 11 van de Grondwet bepaalt :

« Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend moet zonder discriminatie verzekerd worden. Te dien einde waarborgen de wet en het decreet inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden ».

B.2.2. Artikel 172 van de Grondwet bepaalt :

« Inzake belastingen kunnen geen voorrechten worden ingevoerd.

Geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet ».

In artikel 172, eerste lid, van de Grondwet wordt het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie in fiscale aangelegenheden uitgedrukt.

B.2.3. Uit de omstandigheid dat in de prejudiciële vraag het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepalingen met artikel 172, eerste lid, van de Grondwet kan worden afgeleid dat aan het Hof een vraag wordt gesteld over de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre daarin het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie wordt uitgedrukt.

B.3. Dat beginsel sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Hetzelfde beginsel verzet zich bovendien ertegen dat categorieën van personen die zich ten aanzien van de desbetreffende maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het onderzoek van de bestaanbaarheid van een wetskrachtige bepaling met dat beginsel veronderstelt met name de nauwkeurige identificatie van twee categorieën van personen die het voorwerp uitmaken van een verschil in behandeling dan wel van een gelijke behandeling.

B.4. In de bewoordingen van de prejudiciële vraag wordt niet aangegeven of het Hof wordt verzocht uitspraak te doen over de grondwettigheid van een verschil in behandeling dan wel over de grondwettigheid van een gelijke behandeling.

Evenmin wordt erin aangegeven welke de beoogde categorieën van personen zijn.

B.5. De prejudiciële vraag is onontvankelijk.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag is onontvankelijk.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 14 december 2016.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

J. Spreutels